

[Miljøministeren]

til forebyggelse, bl.a. gennem forbedret ernæring. En ernæringspolitik må tillige tage hensyn til de svage og ernæringsmæssigt sårbare grupper i samfundet; det er f.eks. spædbørn, pensionister og personer under offentlig forplejning. Statens levnedsmiddelinstitut har i 1981 etableret det første sæt officielle anbefalinger for næringsstofindholdet i de forskellige befolkningsgruppers kost. Anbefalingerne tager ikke blot sigte på at undgå mangel på næringsstoffer, men også på at forebygge kroniske lidelser, f.eks. hjerte-/karsygdomme. Disse anbefalinger kan anvendes som pejlemærker i ernæringspolitikken.

For at forbedre befolkningens kostvaner i overensstemmelse med de opstillede anbefalinger må det offentlige anlægge et langt tidsperspektiv. Vores kostvaner er en integreret del af vores hverdag. De kan ikke ændres uafhængigt heraf. De kan heller ikke ændres fra den ene dag til den anden. Siden 1950'erne er f.eks. forbruget af rugbrød, kartofler og kål halveret, men forbruget af kød er steget meget. Hvis man vil forsøge at forbedre kosten via en ernæringspolitik, er der altså ikke tale om, at det offentlige griber regulerende ind i en statisk tilstand. Der bliver derimod tale om at lede en rivende udvikling i en gunstig retning.

Ernæringsundervisning og -oplysning er det vigtigste virkemiddel i ernæringspolitikken. Det er simpelt hen en nødvendig forudsætning for, at en ernæringspolitik kan gennemføres. Ernæringsundervisningen bør styrkes på alle niveauer i uddannelsessystemet. Det vil bl.a. blive taget op ved en konference om miljøundervisning i folkeskolen, som jeg har taget initiativ til. Også på universitetsniveau bør ernæringsundervisningen forbedres. Der eksisterer ikke i dag en selvstændig undervisningsuddannelse i ernæring i Danmark, og selv læger, tandlæger, farmaceuter, biologer o.lign. får kun en begrænset undervisning i ernæring i det samlede studium.

Hovedansvaret for oplysning af befolkningen i ernæringsspørgsmålet påhviler statens husholdningsråd, som gennem mange år har udført et stort arbejde på området. Det er ikke korrekt, når det i beslutningsforslaget anføres, at der ikke sker en koordination med forbrugerinstitutionernes og -organisationernes oplysningsvirksomhed. Der har netop i de seneste år været taget initiativer til at styrke denne koordination. Skal man opnå

bedre resultater, må indsatsen øges, og mere utraditionelle metoder må overvejes. Det betyder ikke, at der nødvendigvis skal afsættes øgede midler til ernæringsinformation. Meget vil kunne opnås ved omprioriteringer inden for de nuværende økonomiske rammer.

Også næringsdeklarationer er et virkemiddel i ernæringspolitik. Forbrugerne kan her ved se, hvilke næringsstoffer madvarerne indeholder. Specielt er det af betydning, når det drejer sig om meget forarbejdede og stærkt sammensatte varer. Mange færdigpakkede varer er i dag næringsdeklarerede på frivillig basis, men deklARATIONERNE er udformet på forskellig måde, hvilket ikke letter forståelsen. Jeg tror, der er behov for vejledning om, hvordan næringsdeklarationer bør udformes. Jeg mener derimod ikke, at det vil være hensigtsmæssigt at stille krav om tvungen næringsdeklaration på færdigpakkeede levnedsmidler. Sådanne regler vil især gå ud over de små handlende, og det vil i realiteten kun være de store detailhandelskæder, som vil kunne efterleve et sådant påbud. Det offentlige kan komme meget langt ved samarbejde med erhvervet på dette område. Erhvervet er jo også interesseret i en oplyst og fornuftig forbruger og i at producere gode levnedsmidler.

Det har ofte været fremhævet, at varestandarden er et vigtigt element i en ernæringspolitik. Der er mange, der mener, at den forringede ernæring skyldes det øgede indhold af skjult fedt og sukker i forarbejdede varer. Jeg tvivler. De ændringer i sammensætningen af vores levnedsmidler, som der er tale om, er små i sammenligning med de ændringer, der er sket i forbruget. Det vil være at stikke sig selv og andre blå i øjnene, hvis man tror, at man kan forbedre ernæringen alene ved at spise ernæringsforbedrede produkter. Der må også en ændring af spisevanerne til. På den anden side er jeg selvfølgelig helt enig i, at vores levnedsmidler skal være af så høj standard og kvalitet som muligt; i ernæringspolitisk sammenhæng er det blot af begrænset betydning.

Det offentlige påvirker befolkningens spisevaner på mange måder. Mest direkte sker det, når der lægges afgifter på visse madvarer, og når der gives subsidier til andre. Der er f.eks. ikke tvivl om, at afgiften på husholdningssukker har reduceret sukkerforbruget i husholdningen. Der er nok heller ikke